

הקליפה

לכל פרי יש קליפה, אך האם שאלנו את עצמנו פעם לשם מה
הוא צריך קליפה?
לקליפה יש חשיבות מרובה, כפי שנראה להלן.

אני רואה את הבורא

מִרְן הַגֵּא"מ שֶׁךְ זַצ"ל אָמַר (מַחֲשַׁבֶּת מוֹסֵר ח"ב עַמ' תַּע"ו): " גַּם אִם יַעֲרִיּוּ אוֹתִי בְּאִמְצַע הַלַּיְלָה וַיִּשְׁאַלּוּ אוֹתִי אִם אֲנִי רוֹאֵה שֵׁישׁ בּוֹרָא עוֹלָם וּבְרִיאָה שֶׁל יֵשׁ מֵאִין, אַעֲנֶה כֵן, רוֹאֵה אֲנִי! הִנֵּה אֲנִי זוֹרַע גְּרַעִין בְּאֲדָמָה, וְהוּא נִרְקֵב בָּהּ, וּמִמֶּנּוּ צוֹמַח עֵץ עִם גִּזַּע וְעֵנְפִים, וּמִמֶּנּוּ גְדִלִים פִּירוֹת יָפִים, רִימוֹן אוֹ תְּפוּז וְכדוּמָה. הֵיכֵן זֶה מוֹנַח בְּאוֹתוֹ גְּרַעִין? צָרִיךְ לְהַתְּפַעֵל מִי עֲשֵׂה אֵת כָּל זֶה? כִּיצַד יוֹצֵא תְּפוּז וְרִימוֹן מֵהָאֲדָמָה? הֵאֵם הֵם נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה? וְהַכֵּל גְּדֵל עִם סֹדֵר נִפְלֵא, הַפְּרִי הוּא עִם קְלִיפָה קִשָּׁה, וְגִרְעִינִים מוֹנַחִים בּוֹ עִם סֹדֵר, וּבִשֶׁר הַפְּרִי בְּתוֹכוֹ, אֵיךְ נַעֲשֶׂה כָּל זֶה?

לראות את הבורא בפירות.

הַגֵּה"צ ר' שְׁלֵמָה ווֹלְבֵה זַצ"ל אָמַר: אֵיךְ צוֹרֵךְ לַחֲפֹשׁ נִסִּים גְּדוֹלִים כְּדִי לְרֹאוֹת אֵת הַקַּב"ה - כְּשִׁמוּדִים וּמִשְׁבָּחִים מִתּוֹךְ הַתְּבוּנָה בְּמָה שֶׁמִּקְבְּלִים, אֲפֹשֶׁר "לְרֹאוֹת" אֵת הַבוֹרָא, לְדוֹגְמָא: כְּשִׁלּוֹקִחִים פְּרִי כָּלִשְׁהוּ לְאֹכֹל מִמֶּנּוּ אֲפֹשֶׁר לְהַתְּבוּן בְּטַעֲמוֹ, בְּצַבְעֵים שְׁלוֹ, וּבְקְלִיפָה שֶׁשׁוֹמֵרֵת עֲלָיו.

כְּמוֹ כֵּן נִיתֵן לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַעֲמִיק בְּעוֹבְדָה שֶׁלְכָל פְּרִי יֵשׁ סְגוּלוֹת אַחֲרוֹת וְוִיטְמִינִים אַחֲרִים. כְּשֶׁנִּיגְשִׁים מִתּוֹךְ מַחֲשָׁבוֹת אֵלּוֹ וּמְבָרְכִים 'בוֹרָא פְּרִי הָעֵץ', הַבְּרָכָה מִקְבֶּלֶת מִשְׁמַעוֹת אַחֲרָת.

הַמַּעֲוִינִין לְהַתְּחַזֵּק בְּאִמוּנָתוֹ, עֲלָיו לַעֲשׂוֹת עֶסֶק מְבָרְכוֹת הַנְּהַנִּין. אִם הֵיינוּ מְבָרְכִים מֵאֵה בְּרֻכּוֹת בַּיּוֹם עִם מַעַט הַתְּבוּנָה, הֵיינוּ נִפְגָּשִׁים עִם הַקַּב"ה פְּנִים אֶל פְּנִים. אֲנוּ מִמְהָרִים כָּל הַזְּמַן, בּוֹלְעִים אֵת מָה שְׁאוּכְלִים וְאֵיךְ לָנוּ אֲפִילוֹ דָקָה לְהַתְּבוּן עַל הַמֵּאכֵל וּבְכָל הַקֶּשׁוֹר לְאֹכִילָה.

(הוֹלְכֵי נְתִיבוֹת עִמּוּד רַמ"ו)

שער ב: הקליפה

"בחן בחסד וברחמים"

מרן הגר"י סרנא זצוק"ל:

אחת מההודאות בברכת המזון הוא שהקב"ה זן את העולם ב"חן". החן - היא צורת ההגשה, איך הקב"ה מגיש כל פרי ופרי, את יפיו של כל מין ומין ואת הדרו. יש פירות שזכו לשם "הדר" כי הם באמת הדורים ומרהיבי עין, הפרי מוכן לאכילת האדם עם טעמו הטוב, ואף גם מחולק לחלקים מדודים נוחים. זוהי ההודאה של "בחן".

ועל אחת כמה וכמה כשהפירות הם פירות של ארץ ישראל [שגם על זה עלינו להודות בברכת המזון], שאין דומה יופייה של ארץ ישראל ליופי של חוץ לארץ, כל דשא, כל עץ, כל פינה וכל אבן, בכל מקום שאתה מביט אתה נפגש עם "הדור" נאה זיו העולם".

(דליות יחזקאל ח"א ע' כ"ו)

צבע הירוק בצמחיה

מדוע בצמחיה צבע הירוק כל כך נפוץ: הדשא, העלים ועוד, הרי בודאי אין בכריאה דבר ללא סיבה?

בספר "מפתחות לחיים" כתב שהמדענים בדקו ומצאו ששילוב של צבע ירוק וכחול גורם לאדם רוגע ושלווה, ועל כן מוסבר שהשי"ת שהוא טוב ורוצה להטיב לנו באופן הכי מושלם שניתן, עשה את השמים כחולים ואת העצים והדשא ירוק. ועל כן, מומלץ הדבר לאדם חולה או למי שסובל מלחצים נפשיים ללכת למקום של דשאים נרחבים (וכן בבתי החולים המנתחים לובשים ירוק, להשרות אורה של רוגע).

כמה חסד יש בתכנון פרטי הפרטים של הכריאה, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה!"

הקליפה

היום, בבתי חרושות אורזים מזון בקרטונים עטופים בשעווה עמידה במים, למנוע קלקול. אילו היו אריוזות כאלו גדלות על עצים, כולם היו מודים שזה נס מדהים המגלה את חכמת הבורא ונדיבותו. ויש לדעת שקליפת הפרי משוכללת ומועילה הרבה יותר מן האריוזות האלו.

- קליפת הפרי מכילה שמן העושה אותה עמידה ביותר בפני מים ורוח וכל מיני פגעים, והיא אינה מושפעת כלל מן הגשמים הכבדים במשך חדשי הצמיחה וההבשלה. לקליפת הפירות יש גם ציפוי מבריק של שעווה - מעין כיסוי דק של פלסטיק, כדי לשמור עליהם מחרקים. בפירות בהם הקליפה נאכלת, הקליפות הן דקות ביותר כדי לא להפריע לאכילה.

- הקליפות שומרות על הפרי אף אחרי לקיטתו שיחזיק זמן רב אפילו ללא קירור.
- בנוסף לכך, יש לשמן זה שבקליפה ריח מעולה, המוסיף הנאה לפרי, ומושך את תאבוננו של האדם לטעום ממנו.

- כל הפירות שלנו הם יפייים ביותר כמו שנאמר "וַיִּצְמַח ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה פֶּלֶאֱוֹן נֶחְמָד לְמִרְאָה" (בראשית ב', ט'). הקב"ה היה יכול לעשות את כל הפירות בצבע כמו של תפוחי אדמה, אולם מתוך מניעי חסד ורצון להיטיב לנו, הוא עשה את כולם "נחמד למראה" עד מאד. צבע הפירות הוא סוד שעוד לא התגלה למדענים. מאיפה הצבע האדום היפה של התפוח הגיע? אין צבע כזה לא באדמה, ולא בגשם, ואם כן איך הגיע הצבע הזה לפרי? אם תנסה לעשות צבעים אלו של הפירות מקצת מים ואדמה - לא תצליח. אולם עיקר ההתפעלות שלנו צריכה להיות לא מהצורה שבה הוא עשה זאת, אלא מעצם המחשבה של בורא העולם לדאוג שתהיה לנו לא רק תזונה מועילה מהפירות, אלא שהם יהיו "נחמד למראה" ומושך את התיאבון שלנו לאכלם. רק לראות את יופיים של הפירות כבר יכול להביא אדם לבכי של התרגשות, לחוש איך רבש"ע מושיט את ידו מתוך רגשי חסד ואהבה ואומר לו "בְּנֵי אֱהוּבֵי, קַח תְּפוּחִי! קַח אֶגְסִי! וְתִנְהַנּוּ" - כמו אִם המַשְׁדֵּלֶת את בְּנֵי אֱהוּבֵי. זהו באמת המסר המרגש שיופיו של הפרי מכריז ואומר.

- עוד שכלול מופלא הוסיף הקב"ה לקליפות אלו. קליפת הפרי מודיעה על ידי צבעו על מצב בשלותו של הפרי: כל עוד הקליפה ירוקה הפרי מסתתר בין העלים ואינו מושך את תשומת לב האדם כלל. כאשר הפרי מוכן לאכילה, הקליפה הופכת לצבע מזהיר מושך עין, המעורר את תיאבון המסתכל. בשלב

מאוחר יותר, כאשר אין הפרי ראוי עוד לאכילה, צבעו משתנה לחום, שעוד פעם דוחה את האדם מלאכלו. יש סוגי אגוזים שצבעם אינו משתנה¹, אך לפני שהאגוז בשל יש לו קליפה נוספת הדוקרת את הבא ללקטו, וכשהוא בשל, הקליפה החיצונית בוקעת ונופלת.

נמצא, שמי שתכנן את כל המצאות הללו יודע שיש לאנשים עיניים והם מכירים בצבעים, ושהם מתרחקים מדברים דוקרים. עדות בלתי ניתנת לערעור של בורא חכם וטוב לב, שחשב חישובים רבים בפרטי הפרטים של כל מה שיצר לטובתנו.

יוצא שכל פרי הוא מוצר מזון ארוז ב-1) עטיפה עמידת מים תואמת בדייקנות לפרי, 2) המודיעה על מידת נכונות הפרי לאכילה, 3) שיש לה יופי אסתטי של צורה וצבעים המעוררים את התיאבון, 4) ואף מבושמת בניחוח מהנה ביותר.

• עוד יש לשים לב לחישוב שרק בורא בעל חסד מופלא היה חושב עליו. בפירות רבים כל זמן שהפרי אינו מוכן לאכילה, הקליפה מהודקת היטב וקשה לקלפה, אולם כשנגמר בישולה הקליפה נקלפת בקלות.

• עוד הוסיף בורא העולם שיפור נוסף שאין באריות המקבילות הנעשות על ידי בני אדם: בפירות רבים ניתן גם לאכול את הקליפה עם הפרי, והיא מבריאה ומהנה.

• יש עוד גילוי מרשים לחישובים העמוקים שבורא העולם חשב לטובתנו. רק סוגי הפירות הראויים לאכילה מידית בלי הכנה נוספת יש להם צבע מזהיר המושך את האדם לאוכלם כשהם בשלים, אך הירקות הצריכים בישול וזיקון לאדם אם הם נאכלים חי, אין להם צבע מזהיר כזה אף כשנגמר בישולם, שלא יבוא האדם לאכלם לפני תיקונם². חסד ותכנון מופלא!

• הקב"ה יצר פירות שונים למטרות שונות, כולם מיוצרים בצורה המתאימה לייעודם. כגון האגוז, העשיר בחלבון ובשומן, שהוא מאכל המתאים לטיילים ולנוסעים. הם יכולים להצטייד במקור תזונה עשיר בחלבון, ללא חשש קלקול

1. הרב מילר היה אומר שלאגוזים אין צבע מושך, כיון שכמבואר לקמן הם מיועדים להולכי דרכים, השומרים אותם לזמן ממושך. וכל שאינו מיועד לאכילה מיידית אין לו צבע מבריק כדי לעודד איפוק.

2. פירות גדולים כמו אבטיחים, הנעשים לאכול לכמה בני אדם, הסיבה שאין להם צבע מזהיר, בכדי שלא יבא אדם אחד למהר ולאכול אותו בעצמו ולהפסידו, אלא יחכה עד שיתאספו גם אחרים וישתתפו איתו באכילתו (שערי אורה עמ' פ"ט).

וריקבון, הודות לקליפתו הקשוחה השומרת את התכולה כקופסא אטומה מעולה ביותר.

- כמה מהאגוזים אף מעוצבים בתחכום, וקליפותיהם מחולקת לשני חצאים כדי לאפשר את פתיחתם בקלות לאכילה.

חידון בחסדי פלאי הפירות

מועד להורים לעורר את התעניינות הילדים בנושא במקום שהשאלה **מודגשת** - סימן שיש במדור התשובות יותר מהמופיע בפנים החוברת. תשובות ניתן למצוא בסוף החוברת מצאתם חסדים נוספים בפירות שתפו אותנו פרטים בעמוד התשובות

5. למה משמשת קליפת הפרי? (3 דברים לפחות)

6. מהם המעלות שיש בקליפת פרי יותר מאשר האריזה המשוכללת ביותר בבית חרושת? (10 מעלות)

7. כיצד הקליפה לא ניזוקת מכל הגשמים העזים היורדים בחורף?

8. כתוב בתורה שהקב"ה הצמיח "עץ נחמד למראה", ציין כמה דברים בהם רואים כמה הפרי נחמד למראה?

9. מתי הפירות משחקים מחבואים?

10. מהם שלושת הצבעים שיש לפרי במשך חייו?

11. הסבר מדוע הצבעים בשאלה הקודמת מתאימים בדיוק למצב של הפרי?

12. מדוע לתפוח אדמה אין צבע מזהיר כמו לתפוח עץ?

13. מדוע צבועה קליפתו של התפוח בצבע המושך את העין רק מצדה החיצוני, בעוד צידה הפנימי של הקליפה חסר צבע לחלוטין?

14. למה לאבטיח אין קליפה זוהרת?

כבוד מלכים לתפוזים

אחת המשפחות החשובות בירושלים של לפני כמאה שנים, היתה משפחת קליין, שנים ארוכות של נישואין חלפו על הזוג הצעיר בהמתנה מאכזבת לזרע של קיימא, ולאור שרותי הרפואה הנחשלים שהיו בארץ באותם ימים, החליטו בני הזוג כי האשה תגדוד לוינה הגדולה שהיתה מרכז רפואי בינלאומי מפותח, ולדרוש ברופאים המומחים שם, אולי בעזרתם תזכה בישועה לה הם כה נכספים...

כשיצאה את ארץ ישראל, הצטיידה במעט מזון וקצת פירות כצידה לדרך. הדרך היתה ארוכה ומייגעת, ועוד לפני שהגיע לרופאי וינה הדגולים, עברה דרך העירה דצפארט, בה שכן באותה עת הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זי"ע, שנודע כצדיק נשגב ופועל ישועות. על אתר החליטה לסטות מהתוכנית הראשונית, ולמהר לביתו של הרבי, להזכיר את מצוקתה בפני הצדיק.

לפני שנכנסה אל הרבי, כתבה פיתקא כמקובל, בה הזכירה את שמה וצערה הגדול, על ישועת הילדים המתעכבת. אמנם נהוג לצרף לפיתקא דמי פדיון נפש, אך כיוון שבאה ממרחק והתמודדה עם הוצאות הדרך הגבוהות - כבר לא היתה הפרוטה מצויה בכיסה. לפיכך, כשנכנסה לפני הרבי והגישה את הפיתקא, הוציאה מאמתחתה כמה תפוזים שהביאה מארץ ישראל, וציינה כי הגיעה מארץ הקודש, ובמקום דמי פדיון, היא מגישה לרבי מנחה מקורית - פירות מארץ ישראל....

אך שמע הרבי את הדברים, מיד נעור משרעפיו וקם מלא קומתו. הגבאים התפלאו, המקורבים תמהו, אך הרבי הסביר בפשטות: 'אני קם לכבוד אשה שהגיעה מארץ ישראל, טרקלינו של מלך, אני קם לכבוד פירות ארץ ישראל שהגיעו בצל קורת', והחל ללטף בחיבה את התפוזים...

דקות ארוכות התבונן הרבי בתפוזים הכתומים, לא הסיר את ידי מלחבב את התפוזים היקרים. תפוזים מארץ ישראל... אחר כך קרא את הכתוב בפיתקא, עיניו נחרשו קמטים לנוכח צערה של האשה, אך

אז העיף מבט מחבב שנית על התפוזים ואמר בקצרה: 'אין לך צורך ברופאים... שובי לארץ הקודש, כי ישועתך קרובה ועוד תזכי בבנים, נכדים וגם נינים!'

לנוכח הברכה הנחרצת, חזרה האשה לאחור, ועשתה את מלוא הדרך בחזרה לארץ הקודש לארץ ישראל, אפילו בלי לקפוץ לביקור אצל רופא בוינה הגדולה. ואכן ברכתו של הרבי התקימה במלואה, וביתה התמלא במצהלות של ששה ילדים, שהקימו דור ישרים מבורך, ואף סיפור זה שמענו מאחד מיוצאי חלציה, הרה"ג רבי מנחם קליין שליט"א, רבה של פרנקפורט.

ארץ ישראל טומנת בחובה אוצר יקר ערך, הם הפירות היקרים הגדלים כאן. בניגוד למגו מארץ טרופית ולגויאבה תוצרת טורקיה, הרי שבפירות הארץ נעשות מצוות רבות - ערלה תרומות ומעשרות, שביעית ועוד, מצוות התלויות בארץ שאי אפשר לקיימן בשום מקום אחר עלי חמד, והן הופכות את המזון בארץ ישראל לקדוש ונשגב, רוחני ונעלה.

לכן כשנברך ברכות הנהנין בארץ ישראל, נכוון בהודאה עמוקה להשם הטוב, שזיכנו ליהנות מפירות מתוקים לא רק בגשמיות, אלא גם ברוחניות... נודה בהוקרה מעומק הלב לבורא עולם, שזיכה אותנו לאכול פירות שאין בהם רק מטעני ויטמינים לבריאות הגוף, אלא גם מטעני אנרגיה לנשמה... נשבח על הזכות לאכול מזון רוחני משולחן של מקום, יכול הגדל בארצו המבורכת של בורא עולם!

(מתוך הספר החדש פניני פרשת השבוע)

שבח פירות ארץ ישראל

כבר ידעת - כותב השל"ה, שאין לנו מאכל ומשקה יותר משובח מאלו המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל, ובכולהו משערין בהם דברים שהם גופי התורה, לרמוז כשיאכל האדם משבעה המינין לא יתכוון במאכלן למילוי הבטן מחיטה ושעורה חומרי שהגוף נהנה מהן ואין

הנשמה נהנית מהן, רק אל חיטה ושעורה ורוחני שהנשמה נהנית מהן"
(שער האותיות, עמק ברכה ס"ו)

במור וקציעה (או"ח סי' ר"ח) כותב שפירות ארץ ישראל מוסיפין כח וחכמה כמו שאחז"ל "אווירה דארץ ישראל מחכים". ובאמת כבר בב"ח (או"ח ר"ח) כותב לומר בברכת מעין שלש "והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה - ונאכל מפריה ונשבע מטובה" כיון שארץ ישראל התקדשה בקדושה עליונה וקדושה זו משפיעה גם על הפירות, ובאכילת הפירות אנחנו ניזונים מקדושת השכינה המשפיעה עלינו קדושה.

חז"ל שואלים (סוטה יד.) מפני מה התאוה משה רבנו להיכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך? אלא הוא רצה לקיים את המצוות שניתן לקיימם רק בארץ ישראל. שואל הכתב סופר (תחילת פר' ואתחנן) היה צריך לשאול "וכי לאכול מפריה רצה" ומהו הלשון "וכי לאכול מפריה הוא צריך"?

אלא שאכילת פירות ארץ ישראל נועדה לרומם את נפשנו בארץ הקדש ולהחכים עצמנו בתורה ואצל משה רבנו זה היה מיותר, הוא יכל להגיע לשלמות הזו גם בחוץ לארץ, ולא היה זקוק לאכילת פירות ארץ ישראל לרומם את נפשו. זוהי שאלת הגמרא "וכי לאכול מפריה הוא צריך?" ועל כך עונה שהוא רצה להיכנס לארץ ישראל כדי לקיים את המצוות שמתקיימות רק בארץ ישראל.

כתב החתם סופר (מסכת חולין דף קמב עמוד א) והנה שבח א"י זבת חלב ודבש, אם שהוא כפשוטו בלי ספק מ"מ זה התואר מורה עוד קדושת הארץ ופירותיו כי הם מולידים קדושה בנפש האוכל אותם ומוסיף אהבה ודבקות בה' כי התורה הברורה בלי סיג ופסולת נקרא דבש וחלב תחת לשונך... כן פירות א"י ולרמז לדבר זבת חלב ודבש ס"ת אותיות "שבת" כי בכל מאכלי קדושה כמו סעודת שבת.

כמה נפלא לדעת שיש לנו את הזכות לאכול פירות מידו הטובה והרחבה של בורא עולם, פירות בניחוח רוחני יקר ערך ונדיד. על כך 'נברכך עליה... כי אתה השם טוב ומטיב לכל נודה לך על הארץ ועל פירותיה!'